

การสนับสนุนองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

Organization Support Affecting the Communicable Disease Epidemiology Performance of Health Personnel at Health Center In Loei Province

สมพร อุ่นคำ (Somporn Aunkam)* ดร. ประจักษ์ บัวผัน (Dr. Prachak Bouphan)**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย จังหวัดเลย จำนวน 127 คน โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 105 คน ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช 0.97 ส่วนแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และได้สัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง 10 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2553 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows แจกแจงข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 47.6 มีอายุเฉลี่ย 37.50 ปี (S.D.= 7.74) อายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 56 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 76.2 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 85.7 รายได้ระหว่าง 10,001- 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 44.8 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 36.2 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อโดยเฉลี่ย 10.35 ปี (S.D.= 7.74) การได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า ไม่เคยได้รับการอบรมเลย ร้อยละ 41 และเคยได้รับการอบรม ร้อยละ 59 โดยเฉลี่ย 1.06 ครั้งต่อปี (S.D.=1.13)

การสนับสนุนองค์การพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.38 (SD=0.51) การปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.40 (SD=0.60) การสนับสนุนองค์การมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.692$, $p\text{-value} < 0.001$) ตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย คือ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการและปัจจัยด้านบุคลากร ร้อยละ 51.7 ปัญหาอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.75 คือ การสนับสนุนองค์การด้านบุคลากร

* นักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

This study was cross-sectional descriptive research which aimed to study organization support affecting performance of epidemiology in communicable diseases among health care providers at primary health care center in Loei province. The population of the study were 127 of health care providers who responsibility of epidemiology in communicable diseases. The investigator was collected the data by questionnaire which the subjects were 105 cases and interviews were 10 cases. This study was conducted during December 15, 2009 to January 15, 2010. The data analysis was employed by SPSS for Windows which the statistics included percentage, mean, standard deviation and the statistical methods included Pearson's correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

The results found that the majority of the subjects were male approximately 61.0% which they were aged between 31 to 40 years old approximately 47.6%, and the average of their age was 37.5 years old (SD=7.7) which the minimum of age was 23 years old and the maximum of age was 56 years old. Most of them were marriage status approximately 76.2%, and graduated degree or equivalent approximately 85.7%. They had income between 10,001 to 20,000 baht per month approximately 44.8%. The performance duration of epidemiology in communicable diseases was less than 5 years approximately 36.2% which the average was 10.4 years (SD=7.7). One year a past, they had not received training of epidemiology in communicable diseases approximately 41.0%, and they had received there training approximately 59.0% which the average was 1.1 times per year (SD=1.1).

For the organization support found that in overall was the average on a moderate approximately 3.4 (SD=0.5), the performance of epidemiology in communicable diseases in overall was the average on a moderate approximately 3.4 (SD=0.6). The organization support was a moderately positive relationship with the performance of epidemiology in communicable diseases of health care providers, statistically significance ($r=0.7$; $p\text{-value}<0.001$). The variables that can be co-predicted the results of there performance of health care providers were management factor and personnel factor approximately 51.7%. The most of found problem was organization support of personnel approximately 93.8%.

คำสำคัญ : การสนับสนุนองค์การ ระบาดวิทยาโรคติดต่อ

Key Words : Organization support, Communicable disease epidemiology

บทนำ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบสุขภาพไทย ในทิศทางสร้างระบบสุขภาพพอเพียงในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันเพื่อลดผลกระทบจากโรคและภัยคุกคามสุขภาพ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบภูมิคุ้มกันโรค การควบคุมปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบด้านสุขภาพ ของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

รวมทั้งการรองรับภัยพิบัติและความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรค (สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2550) จะเห็นว่าการพัฒนาระบบสุขภาพไทยนั้นได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะไม่ให้มีการระบาดของโรค เน้นการสร้างระบบการควบคุมป้องกันเป็นสำคัญ

โรคติดต่อถือว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศเป็นอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม

และสุขภาพ ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึงพฤติกรรมมนุษย์ และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การคมนาคมที่สะดวก รวดเร็ว ประชาชนสามารถเดินทางไปทั่วโลกในเวลาอันสั้น ทำให้โรคติดต่ออุบัติใหม่กลายเป็นปัญหาที่ทำลายในศตวรรษนี้ เช่นโรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก และยังมีโรคติดต่อที่ยังเป็นปัญหาต่อเนื่อง เช่น โรคพิษสุนัขบ้า โรคเลปโตสไปโรซิส โรคมือเท้าปาก สดริบไทฟัส รวมไปถึงโรคติดต่อที่เป็นปัญหาต่อการเดินทางระหว่างประเทศ เช่น โรคไข้กาฬหลังแอ่น กาฬโรค ไข้เหลือง อหิวาตกโรค เป็นต้น ดังนั้นการควบคุมป้องกันโรค ตลอดจนวิธีการรักษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสถานการณ์ของโรคติดต่อเหล่านี้ ต้องมีมาตรการเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานในทุกรูปแบบ และประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมป้องกันโรค (สำนักโรคติดต่อทั่วไป, กระทรวงสาธารณสุข, 2548) กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะเป็นศูนย์กลางการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาระดับประเทศ ตระหนักถึงความสำคัญของโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหม่ว่า หากยังใช้การรายงานด้วยระบบเดิม อาจทำให้การค้นหากาเกิดโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหม่ในพื้นที่ไม่ครอบคลุมและไม่ทันเวลา นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดในการวินิจฉัยโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ทำให้ไม่มีรายงานการป่วย อาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคอย่างกว้างขวางได้ (สำนักงานควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น, 2545)

การดำเนินงานเฝ้าระวังควบคุมโรคติดต่อนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกคนต้องมีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้ ตามขั้นตอนการเฝ้าระวังโรคติดต่อ และมาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อที่กำหนด โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาโรคติดต่อจะต้องเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจเป็นอย่างดีในหลักการดำเนินงาน เพื่อนำไปปฏิบัติการในการป้องกันมิให้เกิดการเจ็บป่วย การแพร่กระจายระบาดของโรคติดต่อ และที่สำคัญมิให้มีการตายเกิดขึ้น แต่ทั้งนี้การดำเนินงานหากจะแก้ปัญหาให้ได้ดีในการป้องกันควบคุม

โรคติดต่อนั้นต้องประยุกต์หลักการทางระบาดเข้าไปใช้ตั้งแต่การนิยามปัญหา การวัดขนาดปัญหา การกระจายปัญหา หาปัจจัยต้นเหตุ และสิ่งสนับสนุน กำหนดและเลือกมาตรการที่ดีในทางทฤษฎี ใช้ความสามารถในการจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายและประเมินสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานดังกล่าว ผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาโรคติดต่อต้องใช้หลักวิชาการในงานที่ตนรับผิดชอบให้รู้มากและกว้างขึ้น เพราะปัญหามีความสลับซับซ้อน ทรัพยากรมีจำกัด (ค่านวน, 2549) เจ้าหน้าที่ คือ ทรัพยากรขององค์กรที่สำคัญในการที่จะนำพางค์การบรรลุเป้าหมาย คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ได้มีแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual Performance Factors) ว่าประกอบด้วย 1) ลักษณะบุคคล (Individual Attributes) ได้แก่ ลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดของครอบครัว ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามลักษณะของบุคคลอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดี ที่จะแสดงถึงการปฏิบัติงานที่ดี 2) ความพยายามในการทำงาน (Work Effort) ความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจในระดับสูงจะทำงานอย่างจริงจังแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน 3) การสนับสนุนจากองค์กร (Organization Support) ในการปฏิบัติงานของบุคคลจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่บุคคลที่มีลักษณะตรงกับความจำเป็นของงาน และได้รับการสนใจในระดับสูง อาจจะไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีหากได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ (Situational Constraint) เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานไม่ชัดเจนระดับความคาดหวังของการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากร (Schermerhorn et al, 2003) และควรอย่างยิ่งในการบริหารงานขององค์กร จะสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ จะต้องอาศัยปัจจัยบริหารมาสนับสนุน ปัจจัยการบริหารที่มีความสำคัญทั้งในภาคราชการและเอกชน ประกอบด้วย 1) คน หรือบุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องจักร 4) วิธีการในการดำเนินงาน 5) ขวัญกำลังใจในการทำงาน 6) เวลาในการดำเนินงาน (ประจักษ์, 2552) จะเห็นว่าคุณลักษณะบุคคลและปัจจัยการบริหารสนับสนุนองค์กรเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดในเขตสาธารณสุขที่ 10 มีทั้งหมด 14 อำเภอ มีสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลคือสถานอนามัย จำนวน 127 แห่ง มีการดำเนินงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อและมาตรฐานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับสถานอนามัย ทุกสถานอนามัย โดยมีเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรวบรวมข้อมูล 2) ด้านการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล 3) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล 4) ด้านการกระจายข้อมูลข่าวสาร 5) ด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ ปี 2551 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลยได้ทำการสุ่มประเมินการดำเนินงานระบาดวิทยาและมาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ ของสถานอนามัย จำนวน 36 แห่ง จากจำนวนสถานอนามัย 127 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.34 พบว่า การดำเนินงานระบาดวิทยาโรคติดต่อและมาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของสถานอนามัย มีปัญหาอุปสรรคและข้อที่ต้องปรับปรุงไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ เช่น ขาดความครบถ้วนของรายงาน ไม่มีการจัดทำทะเบียนรับรายงานผู้ป่วยโรคที่สำคัญหรือโรคที่ต้องสอบสวน ขาดฐานข้อมูลโรคที่ต้องสอบสวน ไม่มีการจัดทำรายงานการสอบสวนโรค การจัดเก็บข้อมูลในแบบสอบสวนผู้ป่วยไม่ครบถ้วน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย, 2551)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดต่อเป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งการบริหาร และวิชาการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ และตามมาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อที่กำหนด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย ถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ มิให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคและถ้าเกิดโรคต้องสามารถที่จะควบคุมป้องกันโรคได้ทันเวลา ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยด้านต่างๆสนับสนุน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษา การสนับสนุนองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย ในการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ ที่จะส่งผลต่อภาวะสุขภาพ ของประชาชน โดยคาดว่าผลการวิจัยจะทำให้ทราบสภาพความจริง และจะได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์เป็นแนวทางพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในการบริหารจัดการงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยจังหวัดเลยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษา

คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อศึกษา

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับการสนับสนุนองค์กรและการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนองค์กร ที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยวิธีการสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Study)

ประชากร คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระดับวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย จังหวัดเลย ปีงบประมาณ 2552 จำนวน 127 คน

การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรในกรณีทราบจำนวนประชากร (อรุณ และคณะ, 2546)

คำนวณได้จากสูตร

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{e^2 (N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

เมื่อ

- n = จำนวนขนาดตัวอย่าง
- N = ประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระดับวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย จังหวัดเลย ปีงบประมาณ 2552 จำนวน 127 คน
- $Z_{\alpha/2}$ = ค่ามาตรฐานใต้โค้งปกติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ($Z_{\alpha/2}, Z_{0.025} = 1.96$)
- e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ยอมให้เกิดขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของประชากรเท่ากับ 0.05
- σ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้จากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้=0.61 (อ้างใน จิตราภรณ์, 2549)

คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยการแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$n = \frac{(127)(1.96)^2(0.61)^2}{(0.05)^2(127-1)+(1.96)^2(0.61)^2}$$

= 104.07 เพื่อให้ขนาดตัวอย่างที่มากพอ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน

การสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงปริมาณ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) จำนวน 105 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญได้ (Key Informants) ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานระดับวิทยา ระดับอำเภอ จำนวน 2 คน หัวหน้าสถานอนามัย จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระดับสถานอนามัย จำนวน 3 คน จำนวน 10 คน

เครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถาม จำนวน 105 คน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 10 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2552 ถึง วันที่ 15 มกราคม 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

การแปลผล

1. ระดับการสนับสนุนองค์การของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนมาเป็นตัวกำหนด (Best, John W. 1978)

- ระดับสูง = ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00
- ระดับปานกลาง = ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67
- ระดับต่ำ = ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33

2. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนองค์การของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย จังหวัดเลย การแบ่งระดับคะแนนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แบ่งตามเกณฑ์ของอีลิฟสัน เคริท (Elifson, K. 1990) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง $+1$ แบ่งระดับดังนี้

$r = 0$	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship)
$r = +0.01$ ถึง $+0.30$	หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ (Weak Relationship)
$r = +0.31$ ถึง $+0.70$	หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate Relationship)
$r = +0.71$ ถึง $+0.99$	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง (Strong Relationship)
$r = +1$	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมาก (Perfect Relationship)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย จังหวัดเลย

จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย จังหวัดเลย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อ และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานระดับวิทยาโรคติดต่อ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 64 คน (ร้อยละ 61) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 50 คน (ร้อยละ 47.6) รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 29.5) มีอายุเฉลี่ย 37.50 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.74 อายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 56 ปี สถานภาพสมรสคู่ จำนวน 80 คน (ร้อยละ 76.2) สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 90

คน (ร้อยละ 85.7) รายได้ระหว่าง 10,001- 20,000 บาท จำนวน 47 คน (ร้อยละ 44.8) รองลงมารายได้ระหว่าง 20,001- 30,000 บาท จำนวน 38 คน (ร้อยละ 36.2) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อ น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 38 คน (ร้อยละ 36.2) รองลงมา 6- 10 ปี จำนวน 25 คน (ร้อยละ 23.8) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อโดยเฉลี่ย 10.35 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.74 การได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานระดับวิทยาโรคติดต่อในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า ไม่เคยได้รับการอบรมเลย จำนวน 43 คน (ร้อยละ 41) และ เคยได้รับการอบรม จำนวน 62 คน (ร้อยละ 59) โดยเฉลี่ย 1.06 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13

2. ระดับการสนับสนุนองค์การของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย จังหวัดเลย

เมื่อพิจารณาระดับการสนับสนุนองค์การของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.38 (SD=0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวิธีการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.66 (SD=0.57) รองลงมา ด้านวัสดุอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย 3.42 (SD=0.57) ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.38 (SD=0.61) และด้านงบประมาณ ค่าเฉลี่ย 3.06 (SD=0.65)

3. ระดับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย จังหวัดเลย

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลผล ด้านการกระจายข้อมูลข่าวสาร และด้านมาตรฐานระดับวิทยาโรคติดต่อ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40 (SD=0.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงคือ ด้านรวบรวมข้อมูลที่มี ค่าเฉลี่ย 3.68 (SD=0.65) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการเรียบเรียง

และนำเสนอข้อมูล ค่าเฉลี่ย 3.66 (SD=0.85) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลผล ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD=0.73) ด้านการกระจายข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD=0.79) และด้านมาตรฐานระดับวิทยาโรคติดต่อ ค่าเฉลี่ย 3.54 (SD=0.64)

4. คุณลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อ จำนวนครั้งในการอบรมงานระดับวิทยาโรคติดต่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย การสนับสนุนองค์การ พบว่า ภาพรวมของการสนับสนุนองค์การมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.692$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากองค์การรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.628$, $p\text{-value} < 0.001$) ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.481$, $p\text{-value} < 0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.602$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านวิธีการจัดการ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.644$, $p\text{-value} < 0.001$) กับการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย

5. คุณลักษณะส่วนบุคคล และการสนับสนุนองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย

การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยด้านบุคลากร ($p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย ได้ร้อยละ 51.70 ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2$$

เมื่อ $Y =$ การปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดเลย

$a =$ ค่าคงที่

$b_1 =$ สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 1

$x_1 =$ ตัวแปรอิสระตัวที่ 1 คือ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ

$b_2 =$ สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 2

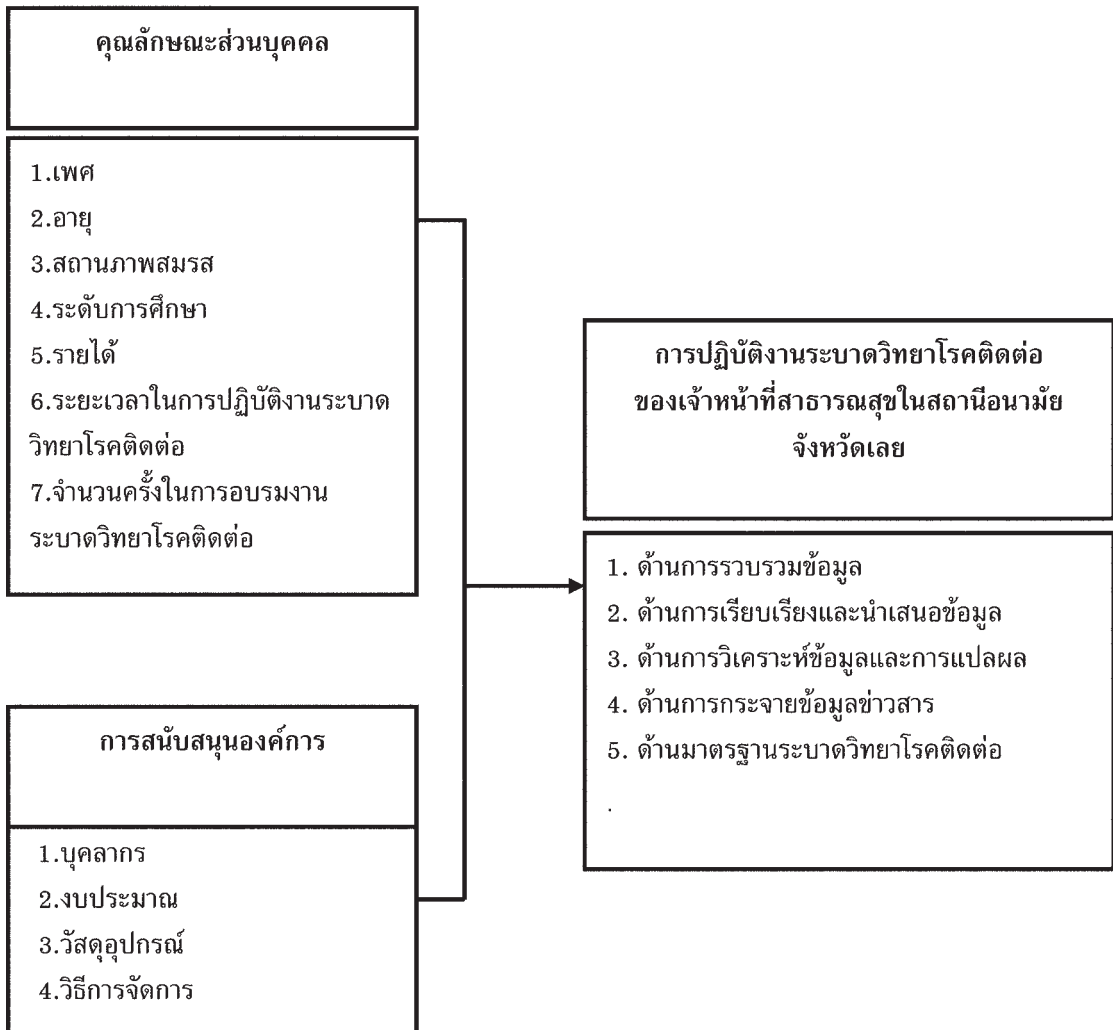
$x_2 =$ ตัวแปรอิสระตัวที่ 2 คือ ปัจจัยด้านบุคลากร

แทนค่าสมการได้ดังนี้

$$Y = 0.446 + (0.451) (\text{ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ}) + (0.384) (\text{ปัจจัยด้านบุคลากร})$$

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย จังหวัดเลย จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

	คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n=105)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	64	61
	หญิง	41	39
อายุ (ปี)	≤ 30 ปี	19	18.1
	31-40 ปี	50	47.6
	41- 50 ปี	31	29.5
	51- 60 ปี	5	4.8
	Mean = 37.50 ปี S.D. = 7.74 ปี Minimum = 23 ปี Maximum = 56 ปี		
สถานภาพสมรส	โสด	21	20
	คู่	80	76.2
	หม้าย/หย่า/แยก	4	3.8
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	8.6
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	90	85.7
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	5.7
รายได้	น้อยกว่า 10,000 บาท	12	11.4
	10,001- 20,000 บาท	47	44.8
	20,001- 30,000 บาท	38	36.2
	มากกว่า 30,000 บาท	8	7.6
Mean = 20,137.95 บาท S.D. = 6,994.93 บาท Minimum = 6,900 บาท Maximum = 38,000 บาท			
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาโรคติดต่อในสถานอนามัย	น้อยกว่า 5 ปี	38	36.2
	6-10 ปี	25	23.8
	11-15 ปี	21	20
	16-20 ปี	11	10.5
	21-25 ปี	2	1.9
	มากกว่า 25 ปี	8	7.6
Minimum = 1 ปี Maximum = 31 ปี Mean = 10.35 ปี S.D. 7.74 ปี			
การได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ	ไม่เคย	43	41
	เคย	62	59
	1 ครั้ง	29	27.6
	2 ครั้ง	22	21
	3 ครั้ง	6	5.7
	4 ครั้ง	5	4.8
Minimum = 0 ครั้ง Maximum = 4 ครั้ง Mean = 1.06 ครั้ง S.D. 1.13 ครั้ง			

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติงานระดับวิทยาลัยโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

คุณลักษณะส่วนบุคคล และการสนับสนุนจากองค์กร	การปฏิบัติงานระดับวิทยาลัยโรคติดต่อ		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน(r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
คุณลักษณะส่วนบุคคล			
เพศ (ชาย)	-0.099	0.316	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	-0.139	0.158	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพสมรส (โสด)	0.161	0.101	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา (ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า)	-0.067	0.499	ไม่มีความสัมพันธ์
รายได้	-0.002	0.987	ไม่มีความสัมพันธ์
คุณลักษณะส่วนบุคคล			
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับวิทยาลัยโรคติดต่อ	-0.147	0.135	ไม่มีความสัมพันธ์
จำนวนครั้งในการอบรม งานระดับวิทยาลัยโรคติดต่อ	-0.102	0.300	ไม่มีความสัมพันธ์
การสนับสนุนองค์กร			
ด้านบุคลากร	0.628*	< 0.001	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	0.481*	< 0.001	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.602*	< 0.001	ปานกลาง
ด้านวิธีการจัดการ	0.644*	< 0.001	ปานกลาง

* ค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 3 ค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการปฏิบัติงานระดับวิทยาลัยโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

ตัวแปร	B	Beta	t	P-value	R	R ²
1. วิธีการจัดการ	0.451	0.425	5.087	< 0.001	0.644	0.415
2. บุคลากร	0.384	0.387	4.640	< 0.001	0.719	0.517

ค่าคงที่ = 0.446, F = 54.549, P-value < 0.001

อภิปรายผล

การสนับสนุนองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย คือ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ (p -value < 0.001) ปัจจัยด้านบุคลากร (p -value < 0.001) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย ได้ร้อยละ 51.70 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัปสร (2552) พบว่าความสามารถในการพยากรณ์การจัดการข้อมูลสารสนเทศของเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีตัวแปรในสมการ 3 ตัวแปรคือ การสนับสนุนจากองค์การด้านการใช้เวลา การสนับสนุนจากองค์การด้านบุคลากร และการสนับสนุนจากองค์การด้านงบประมาณ ร้อยละ 69.5 เช่นเดียวกับการศึกษา สิทธิพร (2552) พบว่าความสามารถในการพยากรณ์การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น มีตัวแปรในสมการ 2 ตัวแปรคือ การสนับสนุนจากองค์การด้านบุคลากร และการสนับสนุนจากองค์การด้านงบประมาณ ร้อยละ 55.9 รติ (2551) พบว่า ความสามารถในการพยากรณ์การปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู มีตัวแปรในสมการ 4 ตัวแปร คือ การสนับสนุนองค์การด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ ปัจจัยจูงใจด้านลักษณะงาน ร้อยละ 63.0

สรุปและวิจารณ์

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 47.6 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 29.5 มีอายุเฉลี่ย 37.50 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.74 อายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 56 ปี สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 76.2 สำเร็จ

การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 85.7 รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 44.8 รองลงมารายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 36.2 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 36.2 รองลงมา 6-10 ปี ร้อยละ 23.8 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อโดยเฉลี่ย 10.35 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.74 การได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานระดับวิทยาโรคติดต่อในรอบปีที่ผ่านมาพบว่าไม่เคยได้รับการอบรมเลย ร้อยละ 41 และเคยได้รับการอบรม ร้อยละ 59 โดยเฉลี่ย 1.06 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13

2. การสนับสนุนองค์การทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.38 (SD=0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวิธีการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.66 (SD=0.57) รองลงมาด้านวัสดุอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย 3.42 (SD=0.57) ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.38 (SD=0.61) และด้านงบประมาณ ค่าเฉลี่ย 3.06 (SD=0.65)

3. ระดับของการปฏิบัติงานระดับวิทยาโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลยของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลผล ด้านการกระจายข้อมูลข่าวสาร และด้านมาตรฐานระดับวิทยาโรคติดต่อ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40 (SD=0.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงคือ ด้านรวบรวมข้อมูลที่มี ค่าเฉลี่ย 3.68 (SD=0.65) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล ค่าเฉลี่ย 3.66 (SD=0.85) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD=0.73) ด้านการกระจายข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD=0.79) และด้านมาตรฐานระดับวิทยาโรคติดต่อ ค่าเฉลี่ย 3.54 (SD=0.64)

4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กร ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่า

คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อ จำนวนครั้งในการอบรมงานระบาดของโรคติดต่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

การสนับสนุนองค์กร ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการ พบว่า ภาพรวมของการสนับสนุนองค์กรมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.692$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากองค์กรรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.628$, $p\text{-value} < 0.001$) ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.481$, $p\text{-value} < 0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.602$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านวิธีการจัดการ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.644$, $p\text{-value} < 0.001$) กับการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย

5. คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ ($p\text{-value} < 0.001$) และปัจจัยด้านบุคลากร ($p\text{-value} < 0.001$) จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว สามารถพยากรณ์ การปฏิบัติงาน

ระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย ได้ร้อยละ 51.70

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดเลย คือ

1) ปัจจัยด้านวิธีการจัดการ ได้แก่ ควรวางแผนกำลังคนให้เหมาะสมตามกรอบอัตรากำลังของสถานบริการ ควรมีการบูรณาการช่วยเหลือบุคลากรระหว่างสถานอนามัยในภาวะที่มีเหตุฉุกเฉินเร่งด่วนเกิดขึ้นในพื้นที่ การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านระบาดของโรคติดต่อควรให้ชัดเจนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในสถานอนามัย ส่งเสริมงานวิชาการและนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ทีมงานหน่วยเคลื่อนที่เร็วในงานระบาดของโรคติดต่อ (SRRT) ควรมีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานให้ทันกับภาวะการเกิดโรคติดต่อ โดยการจัดซ้อมแผนระบาดของโรคติดต่ออย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี แผนงานในการออกนิเทศติดตามงานระบาดของโรคติดต่อควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมสถานอนามัยทุกแห่ง ควรมีภาคีเครือข่ายระบาดของโรคติดต่อที่ประกอบด้วยภาคราชการ ประชาชน ท้องถิ่นหรือองค์กรอิสระที่มีการดำเนินงานร่วมกันในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ควรมีผังการปฏิบัติงานระบาดของโรคติดต่อและผังการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประเมินผลกิจกรรมที่ปฏิบัติและตรวจสอบการใช้งบประมาณประจำทุกปี

2) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรควรผ่านการอบรมงานระบาดของโรคติดต่อและมีการฟื้นฟูพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องทุกปีเพื่อให้มีความพร้อมด้านความรู้และมีความชำนาญในทักษะการปฏิบัติงาน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบุคลากรภายในสถานอนามัย เพื่อให้บุคลากรสามารถทำหน้าที่แทนกันได้ หากมีการโยกย้ายหรือผู้รับผิดชอบไม่อยู่ ผู้บังคับบัญชาให้การส่งเสริมสนับสนุนในการเรียนรู้สร้างขวัญและ

กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร เช่น ให้ค่าตอบแทนหรือของรางวัล ในกรณีต้องปฏิบัติงานฉุกเฉินเร่งด่วนหรือมีผลงานวิชาการและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในหน้าที่บุคลากร ควรทราบและตระหนักว่างานระดับปริญญาโรครดติดต่อคือบริบทที่สำคัญของสถานีนอามัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ด้านบุคลากร บุคลากรควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีเครือข่ายระดับปริญญาโรครดติดต่อในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบุคลากรภายในสถานีนอามัยเพื่อให้บุคลากรสามารถทำหน้าที่แทนกันได้หากมีการโยกย้ายหรือผู้รับผิดชอบไม่อยู่

2) ด้านงบประมาณ สถานีนอามัยควรวางแผนในการจัดหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณจากหลายๆหน่วยงานทั้งหน่วยงานราชการ ท้องถิ่น เอกชน และควรมีแผนงานในการควบคุมกำกับค่าใช้จ่ายงบประมาณ

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรวางแผนในการจัดหาแหล่งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์โดยให้ มีการดูแลและซ่อมวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นครุภัณฑ์ให้มีสภาพพร้อมใช้งานได้อยู่เสมอ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่มีสภาพเป็นวัสดุ เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ เคมีภัณฑ์ ควรมีจำนวนและปริมาณที่เพียงพอมีคุณภาพในการใช้งาน ควรมีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนการใช้วัสดุอุปกรณ์ประเภทต่างๆ ตามความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ ควรมีระบบควบคุมการแพร่กระจายเชื้อในสถานบริการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

4) ด้านวิธีการจัดการ หน่วยงานระดับจังหวัดหน่วยงานระดับอำเภอ จัดทำแผนงานออกนิตเขตติดตามงานหน่วยงานระดับตำบลโดยมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจนและครอบคลุมทุกพื้นที่ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงานวิชาการ นวัตกรรมใหม่ๆ ในงานระดับปริญญาโรครดติดต่อของบุคลากรระดับสถานีนอามัยเพื่อกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจ

5) ด้านการปฏิบัติงานระดับปริญญาโรครดติดต่อ ควรมีการประเมินตนเองและให้หน่วยงานเหนือขึ้นไปเช่น ระดับอำเภอระดับจังหวัดทำการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานระดับปริญญาโรครดติดต่อตามเกณฑ์ที่กำหนดในสถานีนอามัยเป็นประจำทุกปีและครอบคลุมทุกแห่ง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานระดับปริญญาโรครดติดต่อของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนอามัย

2) ควรมีการศึกษาแนวทางการสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงาน ระดับปริญญาโรครดติดต่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ผู้วิจัยได้เสนอขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โดยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ไว้ ณ วันที่ 20 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เลขที่ HE522318

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเลย สาธารณสุขอำเภอหนองบัวลำภูและส่งเสริมการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทุกอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานีนอามัยทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามรวมทั้งผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกทุกคน

เอกสารอ้างอิง

คำนำถวม อึ้งชูศักดิ์. 2549. หลักวิชาและการประยุกต์ระดับปริญญาสำหรับผู้บริหารสาธารณสุขพิมพ์ครั้งที่ 2 : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

- จิตราภรณ์ แสงรุ่งนภาพรรณ. 2549. ปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประจักษ์ บัวผัน. 2552. หลักการบริหารสาธารณสุข พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รติ บุญมาก. 2551. แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิทธิพร นามมา. 2552. การสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลง ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย. 2551. การประเมินมาตรฐานงานระบาดวิทยาและมาตรฐานทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) จังหวัดเลย.
- สำนักงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. 2545. การเฝ้าระวังโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหม่ โดยใช้บัตรรายงานตามกลุ่มอาการและโรค (แบบ รง.SR-506). พิมพ์ครั้งที่ 1 หจก. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป กระทรวงสาธารณสุข. 2548. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการโรคติดต่อที่ทำทายเป็นศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2550. แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อัปสร วงษ์ศิริ. 2552 .การสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี. การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรุณ จิรวัดน์กุล และคณะ 2546. ชีวสถิติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- Best , John W. 1978. Research in Education. (3rd ed). Englewood cliffs: N.J.Prentice-Hall inc.
- Elifson, K. 1990. Fundamental of social statistics International edition. Singapore: Mc Graw-Hill.
- Schermerhorn, R., Hunt, G., and Osborn, N. 2003. Organizational Behavior. New York: John Wiley and Sons.